

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕТИКА ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У КРИЗОВИХ УМОВАХ»

Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Шифр та назва спеціальності	I 10 Соціальна робота та консультування
Назва освітньо-професійної програми	Соціальна робота
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Публічного управління, адміністрування та соціальної роботи
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Форма навчання	очна, заочна
Викладачі	
Прізвище, ім'я, по батькові	Вовк Світлана Михайлівна
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	доктор наук з державного управління, професор
Електронна адреса	s.vovk@nuozu.edu.ua
Телефон	(044) 206 73 09
Посилання на профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=cwEAhK4AAAAJ&hl=uk&oi=ao https://orcid.org/0000-0003-3883-1320

Консультації

Вт. 10.30-11.50

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни

Навчальна дисципліна «Етика та соціальна відповідальність у діяльності соціального працівника у кризових умовах» має теоретичну та практичну спрямованість і розрахована на формування здатності здобувачів освіти адаптуватися, функціонувати та піклуватися про психічне здоров'я в умовах війни. Дисципліна підвищує рівень професійної компетентності майбутніх соціальних працівників, їх готовність кваліфіковано виконувати професійні обов'язки з урахуванням етичних стандартів та соціальної відповідальності в умовах невизначеності та кризи. Особливо увага приділяється розвитку навичок самопомоги, регуляції емоційного стану та розвитку інноваційних підходів у роботі з уразливими категоріями населення.

Мета дисципліни

формування здатності розв'язувати складні задачі і проблеми соціальної роботи в умовах невизначеності та кризи військового конфлікту, що передбачає застосування дослідницьких підходів та інноваційних рішень.

Завдання дисципліни

- Ознайомлення з базовими етичними принципами соціальної роботи в умовах війни і формування навичок самопомоги в емоційній саморегуляції.
- Дослідження впливу екстремальних воєнних ситуацій на психічне здоров'я клієнтів та вивчення методів психологічної підтримки.
- Формування позитивного професійного ставлення соціального працівника до себе, клієнтів і навколишнього середовища в кризових умовах.
- Опанування методів етичної комунікації, підтримки та допомоги уразливим вірствам населення, постраждалим від військових конфліктів.
- Розробка практичних рекомендацій реалізації щодо соціальної відповідальності соціального працівника в умовах гуманітарної кризи та військових дій

Пререквізити

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Соціальна і гуманітарна політика», «Міжнародні стандарти та національне законодавство щодо забезпечення права людей на належний рівень життя» та інших дисциплінах гуманітарного профілю, які здобувачі вищої освіти опанували на етапах здобуття магістерського рівня.

Постреквізити	Дана дисципліна є базою при підготовці кваліфікаційної роботи та практичної діяльності у сфері соціальної роботи та консультування.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10. Здатність працювати в команді Спеціальні (фахові) компетентності: ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства. ФК 7. Здатність до професійної рефлексії. ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС (120 годин). В тому числі: денна форма навчання: лекції – 16 годин, практичні заняття – 26 годин, самостійна робота – 78 годин; заочна форма навчання: лекції – 8 годин, практичні заняття – 10 годин, самостійна робота – 102 години.
Форма підсумкового контролю	Диф.залік
Строки викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 3 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

1.	Основи професійної етики соціального працівника у військовий час.
2.	Етичні принципи роботи з сім'єю військовослужбовців та постраждалими.
3.	Особливості етичної поведінки соціального працівника в умовах гуманітарної кризи.
4.	Визначення меж соціальної відповідальності соціального працівника в умовах військового конфлікту.
5.	Психологічні виклики та етичні дилеми соціального працівника під час війни.
6.	Комунікація і взаємодія з клієнтами в екстремальних умовах: етичні аспекти.
7.	Розробка та дотримання етичних кодексів у діяльності соціальних працівників під час військових дій.
8.	Соціальна справедливість і захист прав людини в діяльності соціального працівника під час воєнного конфлікту.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Виклики підготовки соціальних працівників до роботи в умовах війни та шляхи їх подолання.
2.	Роль етичних кодексів у діяльності соціальних працівників під час війни.
3.	Етичні стандарти при прийнятті рішень у складних життєвих ситуаціях.
4.	Психологічні та етичні аспекти підтримки біженців та внутрішньо переміщених осіб.
5.	Принципи соціальної відповідальності соціального працівника під час військових дій.
6.	Етичні виклики соціальної роботи в умовах обмежених ресурсів та невизначеності.
7.	Моральні норми та цінності соціального працівника в умовах гуманітарної кризи.
8.	Особливості етичної поведінки у роботі з постраждалими від військового конфлікту.
9.	Етичні принципи роботи соціального працівника з сім'ями військовослужбовців.
10.	Основа і професійної етики соціального працівника в умов війни .

11. Виклики підготовки соціальних працівників до роботи в умовах війни та шляхи їх подолання.

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі розв’язання задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 60 балів.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв’язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії;
- навчально-наукова проєктна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Семигіна Т. Сприяючи змінам: дослідження в соціальній роботі. Таллінн: Teadmus, 2025 DOI: 10.6084/m9.figshare.28130312. URL: https://www.researchgate.net/publication/387690845_Spriauci_zminam_doslidzenna_v_socialnij_roboti
2. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
3. Клочко О. О. Етика фахівця соціальної сфери у схемах і коментарях : навч. посіб. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. 92 с.
4. Омельченко С. О., Тернопільська В. І., Чернуха Н. М., та ін. (2021). Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d330da30-3319-49f2-948c-adf68e285572/content>
5. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. Київ: Каравела, 2009. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/426237.pdf
6. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В. ; Миколаїв. нац. аграр. ун-т. Миколаїв : МНАУ, 2021. 215 с.
7. Соціальна відповідальність: навч. посіб. / О. В. Зибарева, Л. В. Вербівська ; Чернівецьк. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Технодрук, 2021. 147 с.
8. Етика соціальної роботи : навч. посібник / МОН України, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; уклад. С. О. Роєнко. 2-е вид., переробл. та доповн. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 202 с.
9. Зозуляк-Случик Р.В., Ковбас Б.І. Етика соціально-педагогічної діяльності: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2011. 212 с.

Додаткова література:

10. Інклюзивна соціальна відповідальність в інноваційній ризикогенній економіці та вплив інновацій на життєдіяльність людини і суспільства: монографія / кол. авт. : [С. В. Філіппова та ін. ; ред. С. В. Філіппова]. Одеса : Бондаренко М. О., 2024. 263 с.
11. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект: монографія / [А. Я. Кузнєцова та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Кузнєцової, д-ра екон. наук, проф. Л. К. Семів, д-ра філос. наук, проф. З. Е. Скринник ; Держ. вищ. навч. заклад "Ун-т банк. справи", Н.-д. центр ТзОВ "Айкю Холдинг". Київ : Університет банківської справи, 2019. 286 с.
12. Петрук В. В. Деякі аспекти професійної етики соціального працівника. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2018. Вип. 52. С. 379-383.
13. Садова С. Сутність і структура професійної етики майбутніх соціальних працівників. *Правова та соціальна трансформація сучасного суспільства в умовах євроінтеграції України* (2023).
14. Сорокіна, Н., & Сорокіна, Л. (2025). Етичні аспекти професійної діяльності соціального працівника: виклики сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, №1(56), 223–227.
15. Кравченко О. Соціальна робота в громаді в умовах війни. *Zeszyty Naukowe Collegium Witelona*. nr 42(1)/2022. pp. 63-70.
16. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. (2005). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05#Text>
17. Трубавіна І. М. Етика соціально-педагогічної роботи з сім'єю: навч. посібник / Український держ. центр соціальних служб для молоді. К. : УДЦССМ, 2001. 72 с.

Інформаційні ресурси:

18. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/>
19. MHPSS Technical Working Group (Ukraine). URL: <https://www.twg-mhpss.org/>
20. Портал для ветеранів та їхніх родин «е-Ветеран»: <https://eveteran.gov.ua/>

Загальна схема оцінювання

На останньому практичному занятті визначається накопичувальний бал поточної успішності за формулою: сума усіх оцінок за поточну діяльність поділена на кількість завдань (тем) та помножена на 12. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення дисципліни: за поточну навчальну діяльність 60 балів, за результатами підсумкового контролю 40 балів. Підсумкова оцінка успішності з освітнього компонента для здобувачів, які успішно виконали програму освітнього компонента, є простою сумою оцінки за поточну та підсумкову успішність.

Національна оцінка	Бали за поточне оцінювання	Бали за підсумкове оцінювання	Загальна оцінка з дисципліни
«5» (відмінно)	54-60	36-40	90-100
«4» (добре)	42-53	28-35	70-89
«3» (задовільно)	36-41	24-27	60-69

«2» (незадовільно)	0-35	0-23	59 та нижче
--------------------	------	------	-------------

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення студентів з освітнього компонента, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Оцінка ЄКТС	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10% студентів
«В»	Наступні 25% студентів
«С»	Наступні 30% студентів
«D»	Наступні 25% студентів
«Е»	Останні 10% студентів

Шкала ЄКТС є відносною та встановлює належність студента до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників.

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно з затвердженим планом;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилались на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з Університету.